

ActieAgenda Technologische Industrie Zuid-Holland – Statusrapport mei 2022

September 2021 is de ActieAgenda voor de Technologische Industrie in Zuid-Holland gepresenteerd. Hieronder een kort overzicht van de voortgang en de mogelijkheden om daarbij aan te sluiten.

1. Nieuwe waardeketens

Zuid-Holland kenmerkt zich door een overvloed aan innovatie-initiatieven. De ActieAgenda zet zich in om met zoveel mogelijk partijen te focussen op (voor nu) vier kansrijke nieuwe waardeketens.

1.1 Waterstofeconomie. Recent is een [rapport](#) opgeleverd over de kansen voor de Zuid-Hollandse maakindustrie in de waterstofeconomie. Er blijken zeker meer dan 220 bedrijven en organisaties al aan innovaties rondom waterstof te werken. Kansen liggen in de bouw van elektrolyzers voor productie van waterstof, in toepassen in zware mobiliteit en in alles wat met meten te maken heeft. Er wordt gewerkt aan de opzet van een Hydrogen Competence Centre. Contact: anton.duisterwinkel@innovationquarter.nl

1.2 Robotica. Twee grote initiatieven krijgen al flink momentum:

- [FRAIM](#), de next step van RoboHouse naar een instituut dat de toekomst van werken MET robots wil vormgeven, heeft een EFRO-project gewonnen. info@fraim-delft.nl.
- [Robocrops](#), een platform om geavanceerde telers en hightech bedrijven samenwerken om de ontwikkeling van robotica voor de glastuinbouw te stimuleren. Onderdeel van de succesvolle groeifondsvoorstel NextGen High Tech. De inschrijving voor [RoboCrops: Today & Tomorrow](#) op 18 mei is geopend. Contact: colinda.debeer@innovationquarter.nl.

1.3 Laser-satelliet-communicatie. De hoogwaardige kennis in Zuid-Holland rondom optica, ruimtevaart en AI wordt benut om een revolutionaire communicatiemethode door de lucht en naar de ruimte te ontwikkelen, die breedbandig en inherent cyberveilig is. Ook hiervoor is een project ingediend als onderdeel van NextGen High Tech. De beoogde opbouw van een regionaal platform wacht op goedkeuring daarvan. Contactpersoon: niel.truyens@tno.nl.

1.4 Additive manufacturing. Bovenop de ontwikkelingen in [RAMLAB](#) en bij bedrijven, mede gestimuleerd door [SMITZH](#), wordt nu op initiatief van InnovationQuarter en TU Delft gewerkt aan een nationale innovatieroadmap voor Additive Manufacturing. Ook wordt onderzocht of er een Kennis- en Innovatiecentrum voor Additive Manufacturing (KIAM, werktitel) kan worden opgezet in Delft. Contactpunt: anton.duisterwinkel@innovationquarter.nl

2. Digitalisering

Om die nieuwe waardeketens te kunnen realiseren en de productiestappen die de meeste waarde toevoegen ook in Zuid-Holland concurrerend en toekomstbestendig te kunnen uitvoeren, is verregaande digitalisering nodig. Dat geldt natuurlijk voor alle productie, en niet alleen voor individuele bewerkingen, maar ook voor hele productielijnen en zelfs de keten.

2.1 Machines ontsluiten. Met minder mensen, materiaal en energie meer produceren, dat kan met digitalisering. Voor het optimale resultaat is het nodig om de productiemachines digitaal te ontsluiten, zodat productiegegevens direct beschikbaar zijn. Het ontsluiten, verwerken en interpreteren van die gegevens is werk voor een expert. Die kun je in huis halen via het bestaande [SMITZH](#)-programma, via het

[succesvolle 10x klaar voor Industrie 4.0 programma](#). Binnenkort start een [nieuwe serie](#). Contactpunt: jeroen.broekhuijsen@tno.nl

2.2 Productielijnen optimaliseren. Het SMITZH-programma eindigt 31 december 2022. InnovationQuarter en TU Delft hebben een vervolg aangevraagd: de European Digital Innovation Hub (EDIH)-SMITZH. Europa, Rijk en Provincie-Zuid-Holland investeren daarin stevig om nog meer bedrijven te ondersteunen met digitalisering. Ook circulariteit zal daarin steeds meer aandacht krijgen. Een doel is om bedrijven te helpen met het digitaliseren van productielijnen. Ook voor enkelstuks en kleine series van producten met technieken als 3D-printing en tape-layering, door de kwaliteit van de productieprocessen te beheersen. Meer info via Jos Maccabiani jos.maccabiani@innovationquarter.nl en Rene Tamboer r.tamboer@tudelft.nl

2.3 Productieketens verbeteren. De ultieme optimalisatie is haalbaar door niet alleen machines en productielijnen in fabrieken, maar ook de productieketens tussen fabrieken te optimaliseren. Binnen de groeifondsproject NextGen High Tech is hiervoor een deelproject opgezet, deels voortbordurend op het [Smart Connected Supplier Network](#). Uitwisseling van productiegegevens vereist vertrouwen en uiterst cyber-veilige verbindingen. Technologie daarvoor wordt daarvoor in Nederland ontwikkeld en willen uittesten in een 3D-print netwerk in Zuid-Holland. Zo haken de onderdelen van de ActieAgenda in elkaar. Meer info bij anton.duisterwinkel@innovationquarter.nl

3. Talenten aantrekken en vasthouden

- Binnen het Rotterdamse ecosysteem ontwikkelt het Schiedamse cluster (Vijfsluizengebied) zich tot *hotspot voor maritieme en hoogwaardige constructieactiviteiten* voor de wind op zee en maritieme industrie. Om ervoor te zorgen dat werknemers zich goed kunnen blijven ontwikkelen gaan vier bedrijven in dit gebied (GustoMSC, Huisman, Jumbo en Mammoet) Crest ontwikkelen. Binnen het Human Capital Akkoord is voor Crest (voorheen Vijfsluizen Academy) een deelakkoord gesloten, dat aansluit op de plannen rondom Leven Lang Ontwikkelen binnen bedrijven. Subsidieaanvraag (25% cofinanciering vanuit de provincie Zuid-Holland) is in voorbereiding.
- In 2017 startten Fokker, Damen, Boskalis en Heerema, samen met de Economic Development Board Drechtsteden (EDB) een *Young Professionals programma* om jong talent aan te trekken en te binden voor de regio Drechtsteden en haar bedrijven. Young professionals (25 – 35 jaar) op alle niveaus werken in dit programma aan *challenges* met impact op het innovatieve ecosysteem in de regio en zetten zich in als ambassadeurs. Naast het aantrekken en behouden van talent, wordt huidige en toekomstige samenwerking tussen bedrijven en andere organisaties gestimuleerd. Jong talent leert elkaar vroeg kennen scherpt hun 21 century skills aan. Inmiddels zijn er zo'n 20 challenges en events georganiseerd, waaraan meer dan 200 young professionals hebben deelgenomen. Dit succesvolle programma uit de Drechtsteden wordt nu, in het kader van de Actieagenda voor de Technologische Industrie, door Deal en Hi Delta uitgebreid naar heel Zuid-Holland. De subsidieaanvraag (25% cofinanciering) is in behandeling bij de Provincie Zuid-Holland.
- Aanvraag voor een *kwartiermaker "Techniekpromotie"* is, met enkele aanvullende vragen, goedgekeurd door de taskforce Human Capital. Een functieprofiel wordt opgesteld. Uitvraag bij potentiële kwartiermakers gaat binnenkort plaatsvinden.

Contactpunt: aad.vanpelt@economicboardzuidholland.nl

4. Samen Sterker

Op 5 april jl. is het nieuwe brand [Hi Delta](#) gelanceerd, gebaseerd op HI, met focus op een betere zichtbaarheid van de technische maakindustrie en toeleveranciers in Zuid Holland, zie ook de

[Innovatieverhalen](#) die een mooi inzicht geven in wat er voor innovatieve ontwikkelingen zijn in Zuid-Holland. Daarnaast wordt een versterking van de netwerkactiviteiten beoogd door nauwere samenwerking met de [hotspots](#). Met de verschillende hotspots hebben we ondertussen de samenwerking verstevigd en zien we elkaar op regelmatige basis om kennis te delen van projecten en de zichtbaarheid te vergroten.

Wat betreft de netwerkactiviteiten:

- Gelukkig zijn er weer mogelijkheden om fysiek bij elkaar te komen en zijn er voldoende events om bedrijven beter te leren kennen. De lancering van Hi Delta vond plaats bij West End Machinefabriek (link naar de terugblik) en op 17 mei is er een mogelijkheid [Valk Welding](#) te bezoeken. Deze events geven niet alleen de mogelijkheid bij een bedrijf in de keuken te kijken maar ook andere bedrijven te ontmoeten. Zie voor alle toekomstige events de [Hi Delta agenda](#). Doe mee, en meld je aan via <https://hidelta.nl/partner-woorden/>.
- Het Young Professional Challenge programma heeft tot doel *challenges* van bedrijven op te lossen door een groepje *young professionals* van verschillende bedrijven. Op deze manier leren bedrijven elkaar beter kennen en kan mogelijke samenwerking verkend worden. Zie ook de beschrijving hierboven bij Talenten aantrekken en vasthouden.
- Als Hi Delta hebben de eerste verkennende gesprekken plaatsgevonden in het kader van de zoekmachine voor de technische maakbedrijven en hun toeleveranciers in ZH. Hierover later meer.

Contactpunt: delia.wind@hidelta.nl

Groter dan Zuid-Holland

Zuid-Holland is geen eiland. Samenwerking met anderen is nodig. In projecten, maar ook op een aantal terreinen waar de problemen en uitdagingen landelijk of zelfs internationaal gaan. Vijf van die uitdagingen zijn benoemd in de ActieAgenda voor de Technologische Industrie: herstructurering van de relatie tussen onderwijs en arbeid; digitale standaarden; innovatief inkopen door de overheid; bouwen en onderhouden van een innovatie-infrastructuur; meer investeringsmogelijkheden in DeepTech. Op deze onderwerpen wordt (stille) diplomatie bedreven vanuit de Taskforce voor de Technologische Industrie.

Leiderschap

De ActieAgenda benoemt vijf mogelijkheden om leiderschap te verstevigen. Op de thema's Krachtige ketens, Alumni alom en Innovatief onderwijs zijn nog geen initiatieven genomen, ook hier is focus nodig.

- Ruimte voor de industrie en haar werknemer: met een aantal regio's in ZH (bollenstreek/Leiden, Gouda en omstreken) hebben gesprekken plaatsgevonden over ruimte voor de industrie en haar werknemer. Dus de eerste stappen zijn gezet.
- Sta op rondom je start-ups en scale-ups: een eerste bijeenkomst heeft plaatsgevonden op 14 april. Ondernemers en InnovationQuarter hebben ideeën en randvoorwaarden uitgewisseld. Een vervolg is gepland.

